

Dvostruko oporezivanje

Doc. dr Damir Šehović
Ekonomski fakultet Podgorica

Sadržaj predavanja:

- Pojam i vrste dvostrukog oporezivanja
- Uzroci dvostrukog oporezivanja
- Metode za otklanjanje dvostrukog oporezivanja
- Mjere za otklanjanje dvostrukog oporezivanja
- Ekonomski efekti otklanjanja dvostrukog oporezivanja

Pojam i vrste dvostrukog oporezivanja

- Višestruko oporezivanje postoji kada jedan poreski obveznik na isti poreski izvor plaća više različitih poreza
- Višestruko oporezivanje postoji kao:
 1. Dvostruko oporezivanje;
 2. Nadoporezivanje;
 3. Kumuliranje poreza.

Dvostruko (pravno) oporezivanje je pojava u kojoj se isto lice (poreski obveznik) u vezi sa istim predmetom oporezivanja oporezuje istim, ili sličnim porezima, za isti period od strane više poreskih vlasti koje su istog ranga

Elementi (uslovi) dvostrukog oporezivanja

Prvi:
Identičnost obveznika
(dvostruko je oporezovan isti
poreski obveznik)

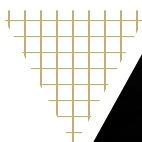
Drugi:
Identičnost predmeta
oporezivanja (dva puta je
oporezovan isti predmet
oporezivanja)

Treći:
Identičnost poreskih oblika
(predmet je oporezovan istim
ili sličnim porezom)

Četvrti:
Identičnost perioda
(dvostruko oporezivanje se
dogodilo u istom ili sličnom
periodu)

Dvostruko (ekonomsko) oporezivanje:

Situacija u kojoj dva formalno-pravno različita, ali ekonomski povezana lica plaćaju dva ista ili različita poreza na isti predmet oporezivanja u istom poreskom periodu

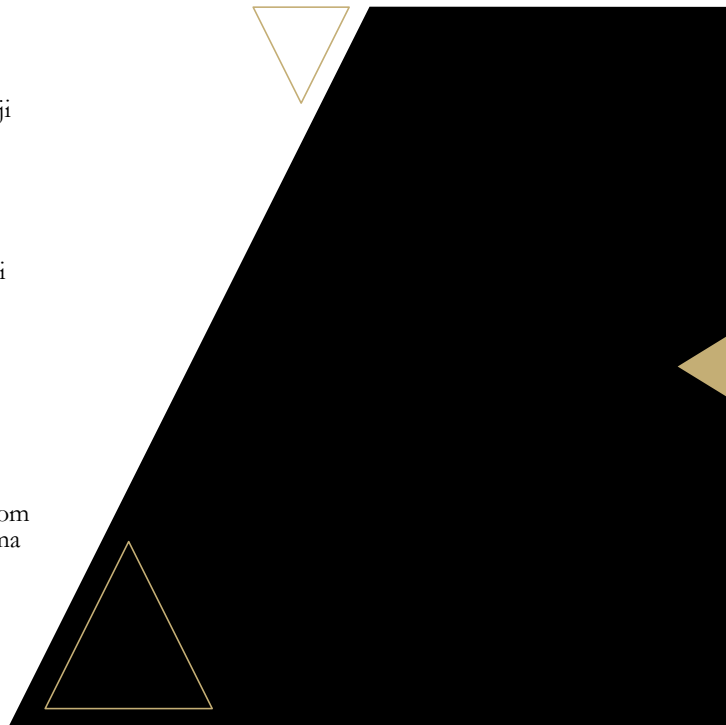

Nadoporezivanje postoji ako se u istom periodu vremena isti poreski obveznik za isti predmet oporezivanja oporezuje identičnim porezom od strane dvije poreske vlasti različitog ranga

Kumuliranje poreza je pojava kada isti poreski obveznik na isti predmet oporezivanja plaća više raznovrsnih poreza, u istom periodu, poreskim vlastima istog ili različitog ranga

Uzroci dvostrukog oporezivanja

Državljanstvo:

Lica koja su državljani određene države su u obavezi da toj državi plaćaju porez, nezavisno od toga da li je dohodak ili imovina iz zemlje ili inostranstva

Rezidentstvo:

Lice koje živi i radi na određenoj teritoriji i tu ostvaruje korist od uređenog društva i javnih dobara, tu plaća porez

Izvor:

Lice plaća porez na dohodak i imovinu tamo gdje se ostvaruje

Uzroci dvostrukog oporezivanja

- Većina država primjenjuje pristup zasnovan na rezidentstvu i izvoru: rezidenti se oporezuju na svoj domaći i svjetski dohodak i imovinu, a nerezidenti samo na domaći
- Da bi se preklapanje poreskih jurisdikcija otklonilo, i utvrdilo koja od poreskih jurisdikcija ima primat, primjenjuju se tzv. kolizijske norme:
 - ✓ Da se predmet oporezivanja prepusti zemlji rezidentstva;
 - ✓ Da se predmet oporezivanja prepusti zemlji izvora;
 - ✓ Da se predmet oporezivanja dijeli između zemlje rezidentstva i zemlje izvora.

Metode za otklanjanje dvostrukog oporezivanja

METOD IZUZIMANJA

Metod punog izuzimanja: Zemlja rezidentstva ne samo da izuzima od oporezivanja dohodak ostvaren u inostranstvu, već taj dohodak ne uračunava ni u osnovicu u odnosu na koju se utvrđuju poreske stope

Metod izuzimanja sa progresijom: Dohodak oporezovan u zemlji izvora uračunava se u ukupan dohodak u zemlji rezidentstva na osnovu kojeg se određuju poreske stope koje će se primijeniti, ali se na taj dio dohotka porez ne obračunava

METOD KREDITA

Metod punog kredita: Kompletan iznos plaćen u zemlji izvora, u cjelini se odbija od poreske obaveze u zemlji rezidentstva

Metod običnog kredita: Porez plaćen u zemlji izvora se odbija od poreske obaveze u zemlji rezidentstva, ali do iznosa poreza koji bi bio obračunat primjenom stope poreza na dohodak u zemlji rezidentstva

Mjere za otklanjanje dvostrukog oporezivanja

- Dvostruko oporezivanje se može javiti u tri oblika:
 1. Interno dvostruko oporezivanje;
 2. Dvostruko oporezivanje u granicama federativne države;
 3. Međunarodno dvostruko oporezivanje.
- Da bi se ograničilo neželjeno djelovanje dvostrukog oporezivanja preduzimaju se mjere za sprječavanje istog, i to:
 1. Unilateralne mjere (unutar jedne zemlje)
 2. Međunarodne mjere (bilateralne i multilateralne)
- Da bi međunarodne mjere mogle da se primijene, moraju biti ugovorom usaglašene, potpisane i ratifikovane u parlamentima zemalja potpisnica

Ekonomski efekti otklanjanja dvostrukog oporezivanja

- **Direktni efekti:** Ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja olakšavaju kretanje kapitala, podstiču SDI, suzbijaju prostor za poresku evaziju, umanjuju štetnu poreksu konkurenciju između zemalja
- **Indirektni efekti:** Indirektan pozitivan uticaj na priliv kapitala, budući da postojanje razgranate mreže ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja govori o međunarodnom ugledu države
- Uz nesporne koristi, zaključenje ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja implicira i određene **troškove** – ograničenje poreskog suvereniteta, potencijalni gubitak dijela poreskih prihoda, trošenje resursa oko pregovaranja, potpisivanja, potvrđivanja i primjene

Hvala na pažnji!

E-mail
damirsehovic@yahoo.com

